

Інтерес Церкви до Інтернету – це одна з форм вияву її уваги до засобів масової інформації загалом. Церква вважає, що ЗМІ є результатом історично обґрунтованого наукового прогресу, завдяки якому людина у своїх здобутках «...є новим виявом Божої величі та плодом його невимовного провидіння. А що більше зростає потуга людей, то й ширшою стає їх відповідальність чи то одиниць, а чи й громад» .

Отже, підхід Церкви до засобів масової комунікації в основному – позитивний. Це можна зауважити у таких документах: декрет «*Inter mirifica*», Послання Римських Пап Павла VI, Йоана Павла II і Бенедикта XVI з нагоди Всесвітніх днів комунікації, душпастирська інструкція Папської комісії «*Communio et Progressio*», душпастирська інструкція «*Aetatis Novae*», «Етика в комунікації» – документ Папської Ради. Усі ці документи, у яких йде мова про евангелізацію в мас-медійній культурі, стосуються й Інтернету.

На початку третього тисячоліття християнству людству доступне користування всесвітньою мережею Інтернет, яка передає інформацію негайно. На сьогодні цією мережею користується багато людей в домашніх умовах, на роботі, у школі, вищих навчальних закладах і спеціалізованих наукових лабораторіях .

Позаяк проголошення Благої Вісті людині, котра вихована на мультимедійній культурі, потребує уваги до особливостей засобів масової інформації, то сьогодні Церкві необхідно навчитися розуміти Інтернет з його позитивами і негативами. Це важливо для ефективного спілкування з людьми – особливо з молоддю, яка з головою занурена в освоєння нових технологій , а також і для того, щоб навчитися раціонально користуватися всесвітньою мережею. «Для Церкви новий світ кіберпростору – це заклик до великої пригоди, якою стане спроба використати нові можливості для того, щоб сповіщати евангельське послання» .

Мас-медійні засоби надають християнству величезні переваги і можливості, адже відбувається обмін інформацією про події в церковному житті, про різні напрями соціального служіння її окремих осіб тощо. Перевагою Інтернету є негайна і безпосередня участь у користуванні важливими джерелами релігії і духовності – бібліотеки, музеї, документи Церкви, праці Отців Церкви, музичні та мистецькі шедеври і наукові дослідження . Інтерактивність мережі спостерігається під час роботи з новинами, адже, на відміну від інших видів ЗМІ, завдяки їй можна досягнути найвищого ступеня оперативності, тобто не потрібно чекати на наступний вихід теле- чи радіопрограми. Новина, що поміщена на сайті, стає миттєво доступною для користувача в будь-якій точці світу. А Церква може допомогти всім людям доброї волі – католикам і не католикам – вибираючи і передаючи важливу інформацію за допомогою всесвітньої мережі.

Інтернет має відношення до різних видів діяльності Церкви: евангелізації, катехизації та інших форм навчання, передачі новин та інформації, апологетики, управління, а також і до деяких форм пастирської опіки і духовного проводу. Та все ж він не здатний прищепити людині глибокий, особовий досвід спілкування з Богом, бо, пропонуючи багато цікавих речей, не ідентифікує їх із цінностями даної особи . Тобто віртуальна реальність мережевого простору не може замінити собою реального міжособового спілкування, дійсності таїнств і Літургії, проповіді Євангелія, зверненої до окремої людини, та все ж Інтернет може доповнювати їх, збагачуючи духовне життя

користувача.

Документ Папської ради у справах соціальної комунікації зазначає, що серед усіх засобів комунікації (телеграфу, телефону, радіо, телебачення), які упродовж півтора століття поступово зменшували вплив часу і відстані на спілкування людей, Інтернет – найновіший і найбільш впливовий засіб медіа, який з кожним днем збільшує і без цього великий вплив на людину, народи і національні спільноти. З кожним роком до мережі Інтернет підключається все більше користувачів, а в Україні за останні роки завважується особливий прогрес у цій сфері, і ця тенденція буде і надалі зростати.

Можемо зауважити, що в православному середовищі, мається на увазі УПЦ МП, на початку творення «православного Інтернету» його сприймали як «диявольський винахід». Проте, подолавши ці упередження, УПЦ МП вийшла не тільки на досить високий, але й якісний рівень. Використовуючи Інтернет, Церква (і не тільки православна) реалізує себе у місіонерській діяльності, а також виконує дане Христом завдання – проголошення Слова Божого з покрівель домів (пор. Мт. 10:27). Однак православний протоєрей Григорій Коваленко звертає увагу на ще одну річ: «проблема полягає не в тому, щоб інтернетизувати Церкву, а в тому, щоб воцерковити користувачів Інтернету».

З кожним роком кількість інформації в глобальній мережі збільшується. Портали і сайти пов'язані між собою гіперпосиланнями, а також різними пошуковими системами і каталогами, загальними і спеціалізованими, які спрощують доступ користувача до необхідної інформації. Завдяки цим можливостям, багато хто користується Інтернетом як глобальною енциклопедією, у якій можна знайти відомості з будь-якої галузі науки, культури чи духовності. У сучасному інформаційному світі це створює значні переваги. Інтернет миттєво охоплює весь світ, він не прив'язаний до якогось одного центру, а інтерактивний, і його можливості безмежні й загальнодоступні скрізь, через те що будь-хто, маючи необхідне обладнання і деякі технічні навички, може активно увійти в мережевий простір. Інтернет дає можливість зберігати анонімність, спілкуватися і обмінюватися думками з іншими людьми, бути активним учасником чи пасивним спостерігачем в інформаційному світі. Інший бік цього явища – розвиток надмірного індивідуалізму, який, у свою чергу, виливається у певну форму анархізму, адже про Інтернет шириться думка, як про «чарівну країну кіберпростору», де існує один закон: повна особиста свобода з будь-якими формами самовираження. Це одна з небезпек, що підстерігає пересічного користувача у всесвітній мережі. Гідною відповіддю є не втеча чи замикання, а свідомо й активна присутність у веб-світі, бачення себе господарем, котрий здатний не тільки механічно споживати, а й творити інформацію, професійно і самостійно оперуючи її потоками.

Важливою функцією віртуальної мережі є її інтерактивність. Інтернет пропонує різні форми інтерактивності: від простих – участь в опитуваннях, коментуванні статей – до більш складних: дискусії на форумах і конференціях, веденні мережевого щоденника, пошуку необхідних послуг чи праці, а також участь у розробці «відкритих» ресурсів і енциклопедій. Ці можливості можуть забезпечити створення україномовних електронних бібліотек богословських і літургічних текстів, ширше подати електронні версії проповідей, катехитичні матеріали, посилання на електронну версію Біблії та веб-сторінки інших помісних Церков.

Іншою можливістю місійної праці в Інтернеті є праця з електронними бібліотеками. Ця послуга покликана до збереження і розповсюдження цифрових копій пам'ятників світової культури, науки і духовності.

Під час роботи з інформацією в середині мережі Церква зустрічається із недоліками Інтернету. Зважаючи на його позитивні риси, не можна забувати про негативи, адже з кожним днем збільшується вплив Інтернету на людину. Користувач цього засобу виявляє проблему, коли зустрічається з реальністю відчуження і витіснення людини, втягування її у фальшиві спільноти; коли подається низьке і недостойне у фальшивій величі, тобто Інтернет, замість сприяти навчанню, спричинює втрату часу. Відносна простота і дешевизна праці є прерогативою Інтернету. Однак, відсутність обмежень, контролю й відповідальності за інформацію, що поширюється, створює ще одну небезпеку. З'являється можливість для розвитку «віртуальних церков», які насправді обмежуються невеликою групою людей без певного місця проживання. Імітація релігійної і пастирської діяльності, володіння політичною демагогією, вправність веб-майстрів і стилістів можуть створити таким «церквам» досить пристойний імідж, приваблюючи користувачів.

Іншою проблематичною ділянкою Інтернету є існування інформаційних ресурсів, що пропагують насилля, порнографію і різко критикують релігійні спільноти. У документі Папської Ради у справах соціальної комунікації про це мовиться так: «Отож засоби соціальної комунікації, що могли б правити за дійове знаряддя єднання і порозуміння, можуть часом ставати розсадниками спотворених поглядів на життя, сім'ю, релігію, мораль – поглядів, що відображають зневагу до справжньої гідності та призначення людини». Часто люди намагалися використати Інтернет з його можливостями у своїх цілях, хоч сам він є нейтральним знаряддям, яке може принести багато користі людству. «Веб-сторінки мають стати посередниками євангелізації Божого люду, а не тільки наслідком самодостатньої праці», – цю думку висловив єпископ Ігор (Ісіченко) на науково-практичній конференції «Духовні цінності в сучасному інформаційному світі та український вибір».

Сьогодні Церква виходить на незвичайний майдан віртуального простору, де позбувається звичайного для себе середовища, стає вразливою на зовнішні позитивні і негативні впливи, але, водночас, відкриває для себе нову аудиторію. Зустріч із цією реальністю є вагомим чинником для Церкви щодо усвідомлення своєї ідентичності і нового осмислення здійснення свого покликання йти і голосити Слово Боже. Адже євангелізації потребують усі люди без винятку. Одні через те, що ще не чули про Христа, інші потребують оновлення своєї віри у Спасителя. Євангелізувати можливо, використовуючи сучасні методи, при цьому зберігаючи зміст Благої Вісті, який у всі часи є незмінний.

Література

Душпастирська конституція про церкву. *Gaudium et Spes*, с. 536.

Див.: І. Пелехатий. Сучасні мас-медіа як «нова євангелія» світу // www.ugcc.org.ua/ukr/church_in_action/sobor/3rd/program (12 жовт. 2006).

Пор.: Іван Павло II. Інтернет – новий форум для проголошення Євангелія, с. 419. Там само, с. 418.

- Див.: Папська Рада у справах соціальної комунікації. Етика в комунікації, с. 374.
Пор.: І. Пелехатий. Сучасні мас-медіа як «нова євангелія» світу // www.ugcc.org.ua/ukr/church_in_action/sobor/3rd/program (12 жовт. 2006).
Див.: Дж. П. Фоулі. Етика Інтернету // www.catholic.ru/lib/ethics.html (26 лют. 2007).
Див.: А. Дудченко. Благовестие в сети Интернет: проблемы и перспективы // www.archiv.orthodoxy.org.ua/page-2078.html (05 берез. 2007).
Пор.: А. Дудченко. Благовестие в сети Интернет: проблемы и перспективы // www.orthodoxy.org.ua/ru/node/2717 (05 берез. 2007).
Г. Коваленко. Наши дети и современный мир глазами православных СМИ // www.archiv.orthodoxy.org.ua/page-590.html (05 берез.2007).
Див.: А. Дудченко. Благовестие в сети Интернет: проблемы и перспективы // www.orthodoxy.org.ua/ru/node/2717 (05 берез. 2007).
Див.: І. Ісіченко. Інтернет у суспільному служінні сучасних українських Церков // www.uaoc.org.ua/innews/2006/Internet.htm (26 лют. 2007).
Див.: Дж. П. Фоулі. Етика Інтернету // www.catholic.ru/lib/ethics.html (26 лют. 2007).
Див.: І. Ісіченко. Інтернет у суспільному служінні сучасних українських Церков // www.uaoc.org.ua/innews/2006/Internet.htm (26 лют. 2007).
Пор.: А. Дудченко. Благовестие в сети Интернет: проблемы и перспективы // www.orthodoxy.org.ua/ru/node/2717 (05 берез. 2007).
Див.: Дж. П. Фоулі. Етика Інтернету // www.catholic.ru/lib/ethics.html (26 лют. 2007).
Пор.: І. Пелехатий. Сучасні мас-медіа як «нова євангелія» світу // www.ugcc.org.ua/ukr/church_in_action/sobor/3rd/program (12 жовт. 2006).
Пор.: І. Ісіченко. Інтернет у суспільному служінні сучасних українських Церков // www.uaoc.org.ua/innews/2006/Internet.htm (26 лют. 2007).
Душпастирський відгук. Порнографія та насильство в засобах соціальної комунікації // Церква і соціальна комунікація: найголовніші документи Католицької Церкви про пресу, радіо, телебачення, Інтернет, та інші медіа / упор. і наук. ред. М. Перун. Львів 2004, с. 164.
Див.: Дж. П. Фоулі. Етика Інтернету // www.catholic.ru/lib/ethics.html (26 лют. 2007).
І. Ісіченко. Інтернет у суспільному служінні сучасних українських Церков // www.uaoc.org.ua/innews/2006/Internet.htm (26 лют. 2007).
Див.: І. Ісіченко. Інтернет у суспільному служінні сучасних українських Церков // www.uaoc.org.ua/innews/2006/Internet.htm (26 лют. 2007).

За матеріалами дипломної роботи випускника Дрогобицької Духовної Семінарії Тараса Сенціва на тему «Участь засобів масової інформації у сучасній євангелізації на прикладі офіційних інтернет-сайтів традиційних українських Церков (УГКЦ, УПЦ КП, УАПЦ, УПЦ МП)» (Дрогобич, 2007)

Релігійно-суспільний часопис Дрогобицької Духовної Семінарії «Слово» № 1 (41) січень-квітень 2010, с.22-24.